

provincie :: Utrecht

Magazine

Nummer 12 | Januari 2012

Ruimtelijke Structuurvisie in de praktijk

‘Een mooie omgeving begint bij jezelf’

interview :: Commissaris van de Koningin blikt vooruit op 2012
nieuws :: Duurzaamheidsprijs | *mooier* :: Buitenplaats Beerschoten
profiel :: Jacqueline Versteeg | *uitgelicht* :: Paushuize

Een mooie omgeving begint bij jezelf...

A man with a shaved head, wearing a black quilted jacket and blue jeans, sits on a wooden fence. He is looking towards the camera. The background features a long, narrow canal running through a vast green field under a clear blue sky. In the distance, a church spire is visible. The lighting suggests a bright, sunny day.

Iets moois maken dat bijdraagt aan een betere toekomst. Het klinkt behoorlijk ambitieus, maar dat is varkenshouder Steef Uijttewaal uit Schalkwijk ook. Het mentale roer ging om toen hij met architectenbureau DAAD een vernieuwende varkensstal mocht ontwerpen. Daarmee won hij een ontwerpwedstrijd. "Alsmar grotere stallen bouwen? Onzin! Het gaat ons om wat het varken wil..."

tekst: Eddy Steenvoorden

foto: Jeannette Schols

De wedstrijd - georganiseerd door vijf provincies en de Rijksadviseur voor het Landschap - kon wat betreft de varkenshouder niet op een beter moment komen. Het bedrijf van Steef Uijtewaal en zijn broers Ton en Adrie is verouderd en loopt op z'n laatste benen. Deelname aan de wedstrijd gaf inspiratie voor het werken aan een nieuwe toekomst in - en voor - de polder Blokhoven, waarmee de Uijtewaals al zo'n zes eeuwen zijn verbonden. "In de grootschalige varkenshouderij draait alles om aantallen, maar mens, dier en omgeving zijn beter af met een duurzame aanpak."

Het winnende ontwerp, bekroond met 25.000 euro, is een fraai voorbeeld van agrarische vernieuwingsdrang. Zo hebben de varkens meer ruimte en licht, is de stal energiezuinig en wordt de mest milieuvriendelijk verwerkt. En de noodzakelijke ingrepen hoeven lang niet altijd ingewikkeld te zijn, vertelt de varkenshouder. "Neem nou de uitstoot van ammoniak. Die ontstaat pas wanneer mest en urine samenkomen. Maar varkens zijn zindelijk te maken door ze mogelijkheden voor vrije uitloop te geven. Dat probleem is dus, in ieder geval deels, eenvoudig te voorkomen."

Natuurlijk, de stal die is ontworpen als organisch onderdeel van de Hollandse Waterlinie vindt hij fantastisch. Maar minstens zo belangrijk is volgens hem de visie achter het ontwerp. Daarin maakt specialisatie plaats voor verbreding en wint kwaliteit het van torenhoge productie. Samenwerking met andere partijen in de regio is voor Steef Uijtewaal een sleutelwoord in wat hij 'gebiedslandbouw' noemt. Op de eerste plaats met andere agrarische bedrijven, zodat ze bijvoorbeeld elkaars restproducten kunnen gebruiken. Vervolgens ook met slaggers en restaurants uit het gebied die wel wat zien in de verkoop van streekproducten. Maar de plannen voor een 'streekbedrijf' reiken nog verder. Het ontwerp toont namelijk ook een educatief centrum en een bezoekerscentrum. Schoolkinderen zouden kennis kunnen maken met het door Steef Uijtewaal en zijn broers gefokte 'Blokhovense' varken. De eerste biggen zijn inmiddels al geboren. En op termijn zouden bezoekers van dichtbij ook de geboorte van een kalf kunnen meemaken wanneer de varkenshouderij wordt uitgebreid met een melkveehouderij. "Vanuit educatief oogpunt is dat geweldig, toch? En hier kunnen ze ook het verhaal achter een duurzame vleesproductie te horen krijgen en kun je werken aan de bewustwording van de consument."

Negatief imago

Koppel dit alles aan recreatieve kano- en wandelroutes en het plaatje is compleet voor de geboren en getogen Schalkwijker. Hij is ervan overtuigd dat die nieuwe totaalaanpak haalbaar en rendabel kan zijn. "Boeren willen over het algemeen zo goedkoop mogelijk produceren, maar ik beschouw dat niet als oplossing. De varkenshouderij heeft door de megastalendiscussie een negatief imago gekregen en daar wil ik vanaf. We willen eerlijk voedsel produceren en proberen een bedrijf te maken dat past bij de ruimtelijke identiteit van het gebied en waarvan Schalkwijkers kunnen zeggen: we zijn er trots op. Er liggen kansen die we moeten grijpen."

Tegelijk realiseert hij zich dat de aanpak een nieuwe, integrale planontwikkeling vergt. Want ambitieuze, afwijkende plannen maken is mooi, de bestaande regelgeving kan een horde

vormen. Overleg met diverse betrokken partijen, in een zo vroeg mogelijk stadium, staat volgens hem aan de basis van mogelijk succes. "Dat varieert van architect tot projectontwikkelaar, van waterschap tot natuurverenigingen, van gemeente tot provincie. De samenwerking met de gemeente Houten en de provincie Utrecht is overigens geweldig. Die stimuleren nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied en hebben een houding van: kom maar op met je plannen!"

Dat overleg is inmiddels volop gaande in de polder Blokhoven. Het zou, zo is de hoop van Steef Uijtewaal, de beslissende stappen van bestuurlijke welwillendheid naar uiteindelijke vergunningverlening mogelijk moeten maken. "Met die 25.000 euro werken we het ontwerp verder uit tot een bouwplan. En het zou mooi zijn wanneer het ministerie een financiële bijdrage wil leveren voor het opzetten van een pilot."

Lachend citeert hij een beroemd gedicht van de Vlaamse schrijver Willem Elsschot: "Tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren..." "Onze plannen vormen een kwaliteitsimpuls voor het buitengebied in de provincie Utrecht. Ik ben optimistisch dat het allemaal gaat lukken." ■■

Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie

In de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) leggen we ons ruimtelijke beleid voor de periode tot 2025 vast. De provincie geeft hierin binnen kaders ruimte voor ontwikkeling van landbouw en veeteelt. Dit geldt zowel voor een gewone agrarische bedrijfsvoering, als voor nieuwe functies voor boerderijen, zoals recreatie of de verkoop van streekproducten, en voor het uitbreiden van stallen. Meer informatie over de PRS vindt u op www.puzzelenmetdeprovincie.nl

Gedeputeerde Bart Krol:

"Met een boerenbedrijf een goede economisch toekomst opbouwen is in de provincie Utrecht geen gemakkelijke opgave. Er is weinig ruimte en dus loopt een agrarische ondernemer al gauw aan tegen beperkingen. In onze landbouwvisie geven we daarom aan dat we vooral kwaliteit nastreven. Boeren die koploper zijn moeten ook ruimte krijgen om te groeien als dat nodig is. Het 'nieuwe boeren' gaat uit van aandacht voor dierenwelzijn, landschappelijke inpassing, volksgezondheid en duurzaamheid. Daarvoor nemen we in onze structuurvisie meetbare en ambitieuze criteria op. Als een ondernemer daar stevig op inzet, juichen wij dat als provincie toe en bieden wij extra groeirimte."